

WINDENERGIE IN BUREN

J. H. Fred Jansen
Nationaal Kritisch Platform Windenergie

Stelling 1. Windenergie levert een verwaarloosbare bijdrage aan de oplossing van onze energie- en klimaatproblemen.

Stelling 2. Windenergie doet afbreuk aan de kwaliteit van de open ruimte en het landschap, en heeft ernstige effecten op de woonomgeving.

Stelling 3. Windturbines veroorzaken waardedaling van onroerend goed tot op kilometers afstand van een windpark.

Stelling 4: Windenergie slokt zeer veel gemeenschapsgeld op, voor de gemeentes Buren en Neder-Betuwe zo'n 49 miljoen €, plus jaarlijks nog eens 75 000 € waarvan energiebedrijven en grondeigenaren profiteren.

1. WAT BETEKENT WINDENERGIE VOOR NEDERLAND?

De **taak van windenergie**, zo wordt het altijd verdedigd, is het terugdringen van het verbruik van fossiele brandstof en de CO₂ uitstoot. Om het nut van windenergie te kunnen beoordelen, moet dus de opbrengst met het totale energieverbruik worden vergeleken.

Opbrengst

1.- Nederland verbruikt per jaar 930 miljard kWu energie, dat is 58 000 kWu per inwoner. Op een paar procent kernenergie na wordt al deze energie uit fossiele brandstof gehaald.

2.- Windturbines op land hebben een productiefactor van 20%, d.w.z. dat gemiddelde opbrengst 20% van hun topvermogen bedraagt. Een turbine met een vermogen van 1 MW brengt per jaar dus (8760 x 0,20 x 1000=) 1,75 miljoen kWu op, de energie voor (1,75miljoen : 58duizend=) 30 personen.

3.- Nederland nu: opbrengst windturbines 2067 miljoen kWu (2005), of 0,2% van ons energieverbruik.

2. VERSCHIL MET VOORLICHTING DOOR OVERHEID EN ENERGIEBEDRIJVEN

In de publieke voorlichting geven de rijksoverheid, energieproducenten en windturbinesector een heel ander beeld. Toch spreken hun uitspraken onze stelling niet tegen, het verschil zit in wat wel en niet verteld wordt. De energiebedrijven vergelijken de opbrengst vaak met het huishoudelijke elektriciteitsverbruik, en komen zo tot een aandeel in de buurt van 10%. Dit lijkt een indrukwekkende prestatie, die suggereert dat windenergie op even indrukwekkende wijze helpt om fossiele brandstoffen te vervangen. En dit laatste is natuurlijk niet juist. De bijdrage blijft bij ongeveer 0,2 %, en de vermeden hoeveelheid uitgestoten CO₂ is ook op deze 0,2 % gebaseerd.

3. WINDENERGIE IN BUREN

Opgesteld vermogen (4 x 2,5)	10 MW
Opbrengst (10 x 1,75)	17,5 miljoen kWu/jaar
goed voor het energieverbruik van	302 inwoners (= 1,2 % van de totale bevolking)

Buren zelfvoorzienend?

Jaarlijks energieverbruik vaste bevolking (25 647personen) 1490 miljoen kWu
Hiervoor is nodig: 850 MW opgesteld vermogen 340 windturbines van 2,5 MW
Dit kost aan oppervlakte 68 km². Het landoppervlak van de gemeente is 134 km². Dus om Buren zelfvoorzienend te maken is 50 % van het gemeentelijke grondgebied nodig, of een raster over de hele gemeente met mazen van 630 m en op elke hoek een 120 m hoge turbine van 2,5 MW.

4. GELUIDSOVERLAST

Windenergie veroorzaakt geluidsoverlast. Wetenschappelijk onderzoek (Dr. Van den Berg, Universiteit Groningen) toont aan dat windturbines veel meer geluid produceren en veel verder worden gehoord dan men tot dusver dacht, bij stil weer tot op vele kilometers afstand. Maar de bestaande wet- en regelgeving is nog op de oude, achterhaalde ideeën gebaseerd. Om deze reden werkt het ministerie van VROM thans aan strengere milieunormen die de huidige moeten gaan vervangen.

5. ENKELE SCHADEPOSTEN

Woningen bij windturbines dalen in waarde door de hinder die turbines veroorzaken, zoals geluidshinder (puls geluid), de beweging van de rotorbladen en landschapsvervuiling. Dit is al het geval als er alleen nog

maar plannen zijn. Die schade is gerechtelijk vastgesteld. In Groningen is de OZB waarde van een woning met 30% verminderd, omdat op 2,5 km windturbines gepland waren. De uitspraak is door de Hoge Raad bevestigd. Van de vijftien gerechtelijke uitspraken leidden er tien tot een vermindering tussen 22 en 51 %. De andere vijf gingen over formele aspecten.

Wie lijdt en vergoedt planschade? Er liggen binnen 2,5 km van de turbines naar schatting minstens 410 woningen die hinder van de turbines gaan ondervinden, 150 in de gemeente Buren en 260 in de gemeente Neder-Betuwe, met een totale waarde van 164 miljoen €. Een waardevermindering van 30% levert dan een schade op van ca 49 miljoen €, waarvan 31 miljoen voor inwoners van Neder-Betuwe. Deze schade komt ten laste van de initiatiefnemers of energiebedrijven of, als zij dit niet kunnen betalen, van de gemeente Buren. De huiseigenaren lijden daadwerkelijk schade, ook als die niet vergoed wordt, men speculeert daar wel op. De gemeente hoort haar burgers tegen deze schade te beschermen. Ter vergelijking: de kostprijs van de turbines bedraagt 10 miljoen €.

Verminderde OZB opbrengst. De opbrengst van de eigenarenbelasting (Buren 2,0 ‰, Neder-Betuwe 1,236 ‰) wordt lager. Bij een waardevermindering van 30 % betekent dit een jaarlijkse schadepost van 36 duizend € voor de gemeente Buren en van 39 duizend € voor de gemeente Neder-Betuwe.

6. KOSTEN EN BATEN 10 MW WINDTURBINES IN BUREN

Baten

Energie voor	312 inwoners
Subsidies e.d. voor energiebedrijf en enkele landeigenaren	750.000 €/jaar

Kosten

Kosten voor samenleving

Maatschappelijke kosten

"Natuur, rust en publieke ruimte" worden verkwanseld	?
Geluidsoverlast voor velen, pulsgeluid	?
Andere hinder: slagschaduw, schittering, uitval elektriciteitsnet	?
Gevaar: omvallen, blikseminslag, ijsafzetting	?
Sociale problemen door belangentegenstellingen	?

Economische kosten

Reservecapaciteit energiecentrales wegens onregelmatige levering windenergie	?
Daling rendement bestaande centrale	?
Aanpassing elektriciteitsnet	?
Opslag onmogelijk, uitverkopen en duur inkopen	?
Teruggang toerisme	?

Waardevermindering onroerend goed

Planschade	49 miljoen €
Vermindering opbrengst WOZ	75 000 €/jaar
Lagere belastingopbrengsten door waardevermindering OZ	700 000 €/jaar

Overheidssubsidies e.d.

750.000 €/jaar

Voor **heel Nederland** (2003-'20) bedragen de verliezen op windenergie (<1% van de energie) 27 miljard €. (Ter vergelijking: dit is 5 x de prijs van de deltawerken, de Betuwelijn is goedkoper, de Rijksbegroting bedraagt 170 miljard €/jaar.)

7. POLITIEK

In 2001 hebben o.a. de regering en de provincies afgesproken zich voor windenergie in te spannen. In de BLOW (Bestuursovereenkomst Landelijke Ontwikkeling Windenergie) werd 1500 MW gepland tot 2010. Dit plan is ruimschoots gehaald. Gezaghebbende recente rapporten over de energiepolitiek (zie *onderaan*) adviseren voor de toekomst besparing en innovatie, en zien niets meer in windenergie, zeker niet op land. De grote partijen in Den Haag willen geen turbines meer in open landschappen en 'achtertuinen' plaatsen, en sturen aan op bundeling op industrieterreinen zoals de Maasvlakte.

Windenergie op land werkt een effectieve duurzame energieaanpak tegen, want de vele euro's die naar windenergie gaan, kunnen niet worden besteed aan maatregelen die de problemen wel op een zinnige manier te lijf gaan.

4 februari 2008 - Dr. J.H.F. Jansen

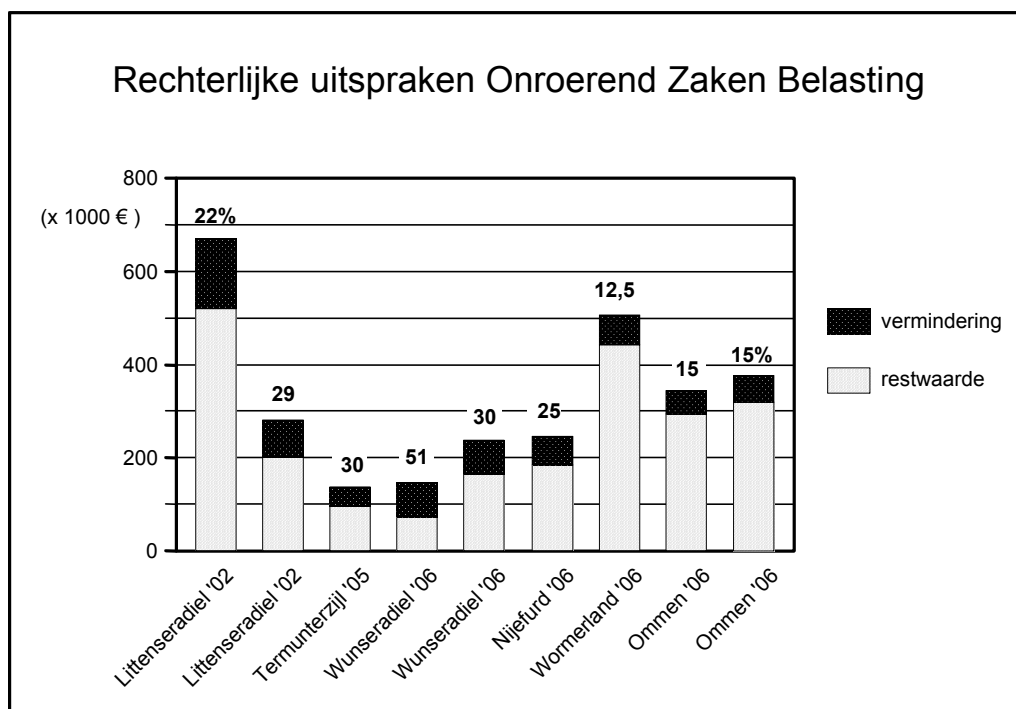
Nationaal Kritisch Platform Windenergie: www.nkpw.nl.

Klimaatstrategie - tussen ambitie en realisme, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2006, www.wrr.nl/content.jsp?objectid=3619; **Meer met Energie**, Task Force Energietransitie, 8 mei 2006, www.minez.nl/content.jsp?objectid=40625; **Energietransitie: klimaat voor nieuwe kansen**. VROM-raad en Algemene Energieraad, 2004, www.algemene-energieraad.nl.

PLANSCHADE

Gemeentes laten vaak door onafhankelijke bureaus zoals de SOAZ onderzoeken of een turbineplan risico voor planschade oplevert. Voor zover wij weten heeft leverd zo'n onderzoek nog nooit een positief antwoord opgeleverd. De betreffende rapporten bekijken doorgaans alleen of aan de voorwaarden van de AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) is voldaan. Natuurlijk is dit het geval, want anders zou een plan bij de eerste de beste rechterlijke toetsing afgewezen worden. Als een ruimtelijk plan belangrijk genoeg is, zoals bij de Deltawerken, wordt het gerealiseerd en dat is goed. Het moet dan wel aan voorschriften voldoen, en dat is ook goed. Niettemin lopen er dan mensen schade op. Die schade wordt dan vergoed, zoals het hoort in een nette samenleving.

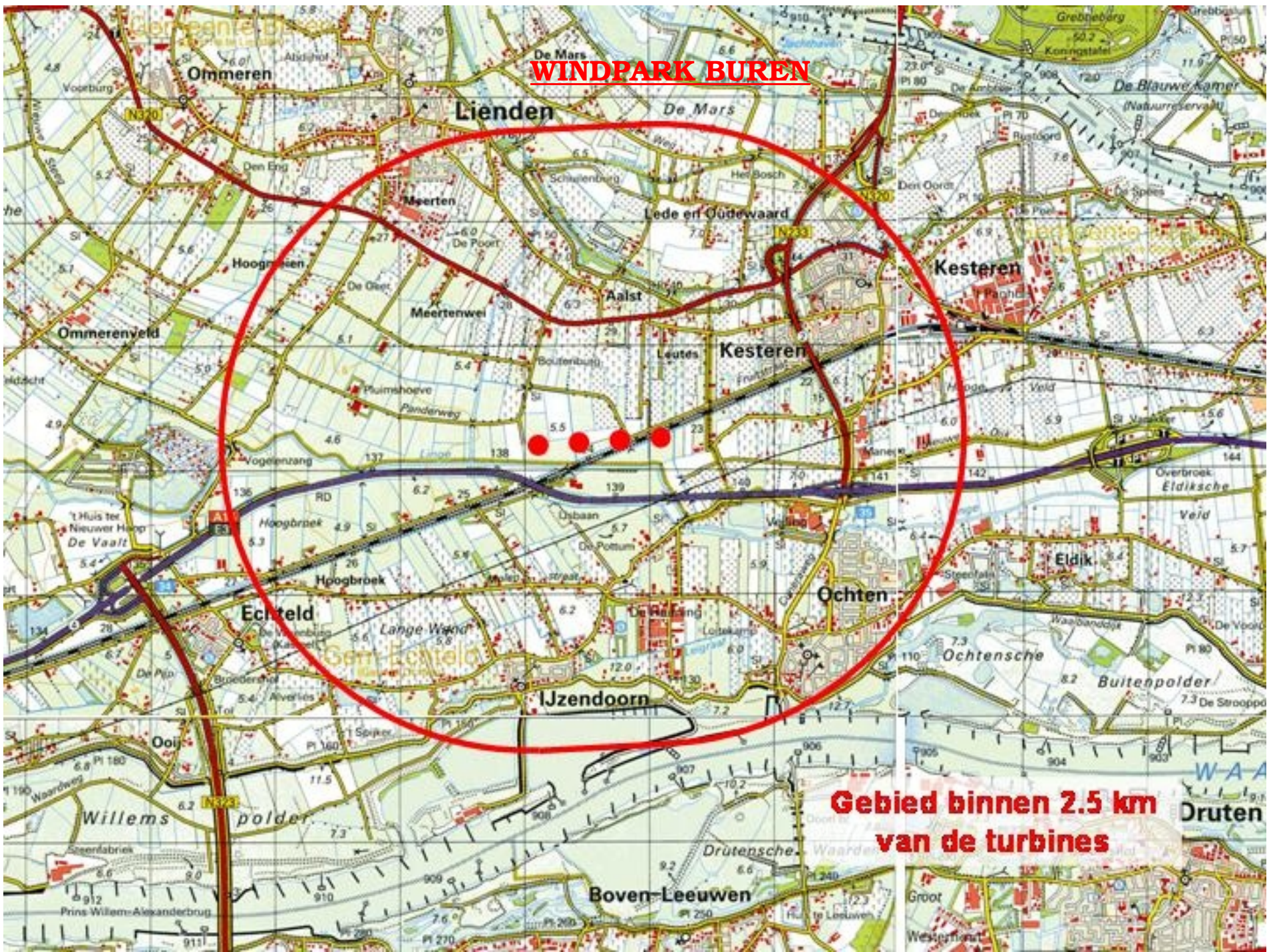
Windturbines maken woningen in de buurt minder aantrekkelijk, voor bewoners zowel als voor kopers. Wat de onafhankelijke bureaus hierover ook beweren, de praktijk leert anders; huizen staan veel langer te koop dan voorheen, en brengen ook minder op. Er zijn gemeentes die dit weten en op eigen initiatief de schade vergoeden, zoals de gemeente Wieringermeer. SenterNovem, een agentschap van het Ministerie van Economische Zaken, heeft zelfs een rapport opgesteld met adviezen over de omgang met planschade, waarmee ook EZ het bestaan van planschade erkent. Vaak komt het niet tot een schadeclaim omdat de projectontwikkelaar vooraf een vergoeding regelt. Belangrijker is dat ook rechters van mening zijn dat windturbines de waarde van huizen in de omgeving doen dalen. Van de 15 uitspraken leidden er negen tot een vermindering tussen 22 en 51%, in één zaak werd ter zitting een compromis bereikt. De andere vijf gingen over formele aspecten.

Dit zijn weliswaar allemaal zaken over de aanslag onroerend goedbelasting, maar in al deze gevallen oordeelt de rechter dat de huizenprijs is gezakt door de aanwezigheid van windturbines, of plannen daartoe. Deze figuur vat de volgende uitspraken samen:

- Littenseradiel '02 Gerechtshof Leeuwarden, zaaknummer BK 1093/01, uitspraak 06-09-2002
- Littenseradiel '04 Hoge Raad, zaaknummer 39644, uitspraak 17-12-2004
- Termunterzijl '05 Hoge Raad, uitspraak 29-08-2005
- Wunseradiel '06 Rechtbank Leeuwarden, zaaknummer 05/00898, uitspraak 18-01-2006
- Wunseradiel '06 Leeuwarden, zaaknummer 05/00899, uitspraak 18-01-2006
- Nijefurd '06 Rechtbank Leeuwarden, LJN: AY4165, zaaknr: 05/1864, uitspraak: 13-07-2006
- Wormerland '06 Rechtbank Haarlem, procedurenummer: AWB 05/4895, uitspraak 10-10-2006
- Ommen '06 Rechtbank Zwolle, Registratienummer: AWB 06/607, uitspraak: 26-10-2006
- Ommen '06 Rechtbank Zwolle, Registratienummer: AWB 06/603, uitspraak: 13-11-2006

WINDPARK BUREN

Gebied binnen 2.5 km van de turbines